

KORKUSUZ KAHRAMANILAR

KAHRAMANMARAŞ KURTULUŞ DESTANI

KENDİNİ KURTARAN ŞEHİR

"Maraş bize mezar olmadan
düşmana gülzar olamaz!"

RABİA TUNÇ

CARPE
DIEM

Korkusuz Kahramanlar
Kendini Kurtaran Şehir

Yazar: Rabia Tunç
Yayın Yönetmeni: Sibel Talay
Kapak Tasarım: Sefer Koçan
Mizanpaj: Nur Kayaalp

Carpe Diem Kitap

Yayın No:
Macera Kitaplığı / Tarihi Macera
1. Baskı, İstanbul, Ocak 2020
Yayıncılık Sertifika No: 45585

ISBN:

Lacivert Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5 Fatih / İstanbul
0212 511 24 24
kitap@carpediemkitap.com

carpediemkitap.com
facebook.com/carpediemkitap
instagram/carpediemkitap
twitter.com/carpediem_kitap

Baskı ve Cilt:
Sistem Matbaacılık
Davutpaşa, Yılanlı Ayazma Sokak, No:8
Topkapı / İstanbul
0212 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 45585

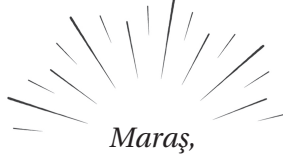
© Bu kitabın tüm yayın hakları, anlaşmalı olarak
Carpe Diem Kitap, Lacivert Yayıncılık
Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Anadolu'nun kahraman ecdadına...

Ve beni olduğum gibi kabullenip koşulsuz seven tüm aileme... Rehberliđi ile yollar açan kıymetli hocam Ömer Sevinçgül'e... Her daim kâinata bakıp hayret etmekten asla vazgeçmeme sebebim olan sevgili çocukluğuma şükranlarımla...

Rabia Tunç

Maraş,

*“Kendini Kurtaran Şehir” diye
tarihe adını altın harflerle yazdırdı.*

*Ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nden aldığı
istiklâl madalyasını gururla taktı
ay yıldızlı bayrağına.*

*İşte, o kentin ve o kent insanının
destansı mücadelesinden bir kesiti yazdı*

Rabia Tunç bu eserde.

Kutluyor, tebrik ediyorum.

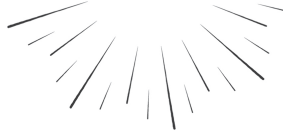
*Ve biliyorum, bu kent için daha nice destanlar
yazılacak, bin yıl değil bin asır geçse de aradan...*

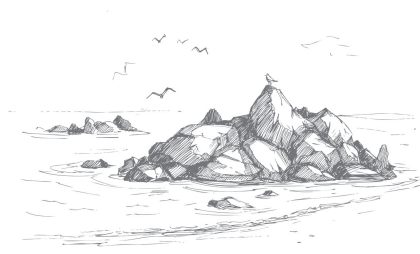
*Ve biliyorum, bin yıl değil bin asır geçse de
aradan, o kahramanlar yaşıyor olacak aramızda...*

Her birini selamlıyor, rahmetle anıyorum..

Yüreğine sağlık Rabia Tunç kardeşim...

Serdar Yakar

İŞGALI BAŞLATAN KARA GÜN

Takvimler 30 Ekim 1918 tarihini gösteriyordu... Büyük kumandan Fatih Sultan Mehmet'in 1456 yılında fethettiği Limni Adası'nda şimdilerde korkunç bir sessizlik hâkimdi.

Mondros Limanı'nda bulunan düşman kuvvetlerine ait Agamemnon Zırhlısı'nda, tarihe kara bir leke gibi düşecek anlar yaşanıyordu.

Osmanlı adına orada bulunan Rauf Bey'in, duydukları karşısında kalbi duracak gibiydi.

Söze ilk olarak İngiliz amiral Calthorpe girmişti. Alayıcı bir tavırla, "Endişelenmeyiniz! İki devletin menfaatlerini korur bir dostluğun yeniden başlaması için elimden geleni yapacağım!" dedi.

Rauf Bey, İngiliz Amiral Calthorpe'un esas niyetini bildiği için bu oyalayıcı sözler ona hiç inandırıcı gelmedi.

İsteksizce bu ukala amirale cevap vermek zorunda kaldı:

“Biz bir an evvel barışa dönmeye taraftarız. Buraya bunu sağlamaya geldik. Lakin kabul edemeyeceğimiz şartların altına da asla imzamızı atmayacağız.”

Mum ışığının aydınlattığı masada bulunan İtilaf Devletlerinin temsilcileri, aç çakallar gibi bu anın tadını çıkarıyorlardı. Osmanlıyı düşürdükleri bu durum karşısında âdeti zevkten dört köşe olmuşlardı.

Osmanlı Devleti büyük bir savaştan yenik olarak ayrılmış, yorgun ve bitkindi. Halkın çoğunluğu fakir ve hastaydı. Artık bu savaşlara bir son verilmezse büyük bir yıkım kaçınılmaz görünüyordu. Tarihe damgasını vurmuş Osmanlı Devleti'nin yorgun bir aslan misali olduğu yere çöküşü tüm bu sırtlanların ağzını sulandırıyor.

İtilaf Devletleri önceden planlarını yapmış ve aralarında Anadolu topraklarını parsel parsel bölüşmüşlerdi.

Şimdi de köşeye sıkıştırdıkları Osmanlı Devleti'nin temsilcisine, hazırladıkları sözleşmedeki akıl almaz maddeleri kabul ettirmeye çalışıyorlardı.

Maddeleri sesli olarak bir bir okumaya başlayan Amiral Calthorpe, Osmanlıyı tamamen savunmasız bırakacak planı böylece ortaya koymuş oluyordu.

Kuyruk acıları hâlâ tazeydi çünkü. Çok yakın tarihte yaşadıkları Çanakkale hezimetini hâlâ ciğerlerini acıtıyor, böylesi bir yenilgiyi bir türlü içlerine sindiremiyorlardı. Ve şimdi intikam alma zamanıydı.

İtilaf Devletleri yeryüzü topraklarını kendi menfaatleri doğrultusunda pay etmeye çalışıyorlardı. Yorgun bir küheylan gibi soluyan Osmanlı Devleti'ni de tarihten silip Türk milletinin yıkılışını görmeyi çılgınca arzuluyorlardı. Tek dertleri Osmanlıyı fiilen sona erdirmektir.

Mondros Ateşkes Anlaşması'nın maddelerini tek tek dinleyen Rauf Bey bu maddelerin kabul edilemez olduğunu biliyordu. Ortaya koyulan yirmi dört maddeden öne çıkan yedinci madde yenilir yutulur cinsten değildi.

“İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edici bir durum olduğunda herhangi bir strateji noktasını işgal hakkına sahip olacaktır” diye yazıyordu.

Bunun üzerine Rauf Bey hiddetlenerek:

“Bu maddeyi kabul etmemizi nasıl beklersiniz? Bu düpedüz memleketi size teslim etmek olacaktır!” dedi.

İngiliz heyeti ise Osmanlı hükümetinin bu şartları kabul etmekten başka çaresi olmadığını gayet iyi biliyordu.

Bıyık altından güldü Calthorpe:

“Böyle düşünmeyiniz Rauf Paşa! Madde sadece güvenliğimizi garanti altına almak içindir. Yoksa herhangi bir işgal söz konusu değildir.”

Bu madde İtilaf Devletlerinin şımarıklıklarının son raddeye geldiğinin bir göstergesiydi. Üç gün sürdü Mondros Ateşkes Anlaşması’nın karara bağlanması. Rauf Bey için bitmeyen ıstırap dolu üç koca gün...

Rauf Bey daha sonraki yıllarda bu kara günler için “Ömrümün hafızamdan asla silinmeyecek en zor günlerini yaşadım” diyecekti.

Sıcak savaş bitmeliydi... Zira Osmanlı’nın bu savaşlara tahammülü kalmamıştı. İstanbul hükümetine defalarca telgraf çeken Rauf Bey nihayetinde bu maddeleri kabul etmek zorunda kaldı.

İşte o ‘işgal edilebilir’ kararı alınan şehirlerden biri de Maraş’tı. Kahramanmaraş...

22 Şubat 1919 tarihine gelindiğinde Maraş şehrinde çıldırtan bir ölüm sessizliği vardı. Bu sessizlik büyük bir kıyametin habercisi gibiydi.

Bunca yıl bir çok medeniyete ev sahipliği yapmış Maraş vilayetinin, İtilaf Devletlerinden olan İngilizler tarafından işgal edilmesi kararlaştırılmıştı.

Hem de Mondros Ateşkes Anlaşması'nın yedinci maddesi bahane edilerek.

Yılankıran Mehmet ve Ömer, hafızlık mektebin-den çıkıp caminin biraz ilerisindeki kütüklerin üzerine oturdular.

Mehmet, Kurán-ı Kerim'inin yanındaki bıçağını ve değneğini bez torbasından çıkardı.

Mehmet on beşine yeni basmıştı. Dedesinin yılan avcılığı konusundaki ustalığını bilmeyen yoktu.

Bağlarda bahçelerde yılan görüldü mü hemen Mehmet'in dedesini çağırırlardı.

Öldürmezdi yılanları. Kendine göre bir teknikle bayıltır, uzak yerlere götürür bırakırdı.

Bu nedenle halk arasında 'Yılankıran' lakabıyla anılır olmuşlardı.

Mevsim sonbahardı, ama Maraş'ta güneş açtı mı ortalık güllük gülistanlık olurdu. Çocuklar sokaklara koşar, en çok da çelik çomak oynarlardı.

Yılankıran Mehmet düşünceliydi. Sanki aklı başka yerlerdeydi.

"Neyin var ede?"

Mehmet'ten bir cevap alamayan Ömer, işi muzırlığa vurarak, "Anladım, Serem'i göremedin bugün herhalde. Yüzünden düşen bin parça!" dedi.

Gözlerini yere dikmiş ayaklarını üst üste atmış, kara kara düşünüyordu Yılankıran Mehmet.

Bıçağıyla elindeki değneği yontarken, Ömer'in konuştuklarını duymuyordu sanki. Belli ki kafasındaki düşünceler yaşının üstünde meselelerdi.

"Hey Yılankıran! Kime diyorum!?"

Nihayet istemsizce Ömer'e döndü Mehmet:

“Oğlum Maraş’a İngilizler geliyormuş sen hâlâ oyunda oynas-tasın. Şehrimize göz dikmişler Ömer! ‘Bu şehirdeki bağlar bahçeler, hepsi bizim olacak’ diyorlarmış! Bizden alacaklarmış Maraşımızı!”

Ömer bir an afalladı. Biraz düşündü. Aklına mahallede konuşulanlar ve Ohannes’in en son söyledikleri geldi.

“Hımm, demek doğruymuş! Duydum, duydum Ohannes dediydi.”

“Ne dedi ki Ohannes?”

“Geçen gün konuşurken ‘Yakında bizimkiler geliyor görürsünüz siz’ dediydi.”

Mehmet çabuk celallenirdi. Yıllardır beraber oynadıkları, beraber büyüdüğü Ohannes’in böyle ukalaca konuşmasına kızmıştı.

“Ona ne oluyormuş! Çilli Ohannes! Önce biraz az yesin de göbeğini küçülsün o!” diye çıkıştı.

Sonra esas kafasına takılan konuya geldi.

“Babam söyledi durum ciddiymiş Ömer. Maraş’ı işgal etmeye geliyorlarmış İngilizler. Bu bizim yıllarca komşu bildiğimiz Ermenilerin bazıları da onları karşılamaya hazırlanıyorlarmış.”

Sonra bir an düşündü Mehmet. Serem de bir Ermeni kıızıydı. Babası Seferyan’ı pek ortalıkta görmezlerdi, ama anneciği Türklerle kadim bir dosttu.

Hatta Mehmet'in annesine, "Olur mu komşu, biz yüzyıllardır beraber yaşıyoruz. Nasıl böyle bir hainlik düşünülür? Ah şu bizleri birbirimize düşürmek isteyen komiteler! Nasıl da başarılı oluyorlar. Bizim dostlarımızı da inandırdılar. Hatta bizim Seferyan'ı bile kandırdılar. Evde konuşturmuyor bizi. Ah komşum ah! Bizi de artık buralara sığdırmazlar" demiş ve ağlamaya başlamıştı.

Mehmet'in annesi de, "Öyle deme komşum, inşallah korktuğumuz gibi olmaz" diyerek Serem'in annesini teselli etmişti.

Az önce Mehmet'ten duydukları karşısında Ömer'in gözleri fal taşı gibi açıldı. Öfkeden yüzü kızardı.

Hızla ayağa kalkıp hiddetle "Ne diyorsun sen ede? Maraş bizim! Nasıl alırlarmış? İngilizler de kimmiş?" dedi.

Yılankıran, sağa sola bakındı telaşla. Elindeki bıçağı ve değneğı kütüğün üstüne bıraktı.

"Şşşt! Sessiz ol ede. Yerin kulağı var."

Sonra Ömer'i kendine çekerek fısıldadı:

"Ömer biliyor musun, dün gece babamgil gizlice Aksu Köprüsü'ne gittiler. İngilizler Kilis'le Antep'i işgal etmişler bile. Buraya geliyorlarmış. İngiliz dediğin koskoca bir ülkeymiş. Ama olsun. Babam 'Topraklar bilek gücüyle değil, iman gücüyle kazanılır' dedi."

Ömer, Mehmet'in söylediklerini dikkatle dinliyor, dinledikçe göğsü kabarıyor, omuzları dikleşiyordu. İçindeki savaşçı Türk dışarı çıkmak ister gibiydi...

"Kimseye söyleme sakın Ömer" dedi Mehmet, "Babalar gece gidip Aksu Köprüsü'nü yıktılar. Allah'ın izni ile düşmanlar şehre gelemeyecekler."

"Gelsinler!" dedi Ömer omuzlarını daha da dikleştirip, "Gelirlerse biz de savaşırız ede! Gerekirse canımızı verir ama vermeyiz Maraşımızı!"

DÜŞMANIN AYAK SESLERİ

Tam o esnada Ohannes, annesi Ebe Zahura, kız kardeşi ve babası, hep birlikte evlerinden dışarı çıktılar.

Sanki bayramlık kıyafetlerini giymiş, saçlarını özenle taramışlardı. Ellerinde de birer buket çiçek vardı. Kız kardeşi güzel bir elbise giymiş, saçlarını lüle lüle yapmıştı.

Yılankıran Mehmet, Ömer ve Ohannes mahallede birlikte büyümüşlerdi. Birlikte kuş avlamışlar, birlikte çelik çomak oynamışlardı. Gerçi her zaman bir gıcıklığı vardı Ohannes'in. Mesela onlar sünnet olduğunda Ohannes komik suratıyla çok gülmüş, sinir etmişti çocukları. Annesi mahallenin ebesiydi. Hatta Mehmet'in doğumunu da o yaptırmıştı.

Şimdi nasıl bu hale gelmişlerdi? Yıllarca komşuluk ettikleri Maraşlıları nasıl gözden çıkarmışlardı.

Serem öyle değildi ama. Mehmet hep Serem'i güldürür, onunla koşar, oynardı. Gerçi artık büyümüşlerdi, şimdi sadece birbirlerine uzaktan uzağa bakmakla, bazen de kısaca konuşmakla yetiniyorlardı.

Geçen gün çeşmenin başında karşılaştıklarında Serem çok üzgün görünüyordu.

“Mehmet söylenenlere inanıyor musun?” demişti.

Sonra da “Biz asla Türklere ihanet etmeyiz. Yüzyıllardır birlikte yaşıyoruz. Türkler bizim kadim dostlarımız” diye eklemişti.

Ah! Nereden bilecekti Serem, bir kısım kara yürekliğin Maraş üzerinde ne planlar yaptıklarını...

“Hey edem!” diyerek daldığı derin düşüncelerden çıkardı Ömer Mehmet'i. “Şunlar Ohannes'in ailesi değil mi? Böyle giyinmiş nereye gidiyorlar acaba?”

Hancıyan ailesi yanlarından geçerken Mehmet ile Ömer onlara bakakaldılar.

Ohannes'in kardeşi elinde bir buket çiçek ve havalı elbisesiyle neşeyle ilerliyordu.

Yanlarına yaklaştıklarında bir an Ohannes ile Mehmet göz göze geldiler. Ohannes hızla gözlerini kaçırdı. Zira artık onlar çocukluk arkadaşı değil, Ohannes'in babasının söylediği gibi düşmandılar.

Bu sırada Şeyh Adil Mahallesi tarafından sesler gelmeye başlamıştı. Kadın, erkek sesleri bando seslerine karışıyordu.

Ohannes “Yaşasın! Geldiler baba!” diye heyecanlandı.

Anlaşılan o ki gelenler İngilizlerdi.

“Vay çakal!” dedi Ömer, “Demek İngilizlerin gelişine seviniyorsun!”

Mehmet bir an dişlerini sıktı. Kısık bir sesle, “Anlaşılan yıkılan köprü düşmanın Maraş’a girişine engel olamamış” dedi.

Yılankıran ve Ömer koşarak Şeyh Adil tarafına ilerlediler. Yemenilerini hızla vurdukça yerden tozlar havalanıyordu. İçlerinde bir sızı, akıllarında cevapsız sorular vardı.

Nasıl bir şeydi işgal?

Olay yerine geldiklerinde bandolar eşliğinde askerlerin ve rahiplerin şehre girdiklerini gördüler.

Kalabalığın ardında durmuş yemenilerinin ucuna basmaktan parmakları acıyordu, ama bu acı manzarayı da görmek istiyorlardı.

Bu arada ömürleri boyunca hiç unutmayacakları cümleler kulaklarını tırmalıyor, Maraş âdeta bu seslerle inliyordu.